KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian: Świat po I wojnie światowej i totalitaryzmy (klasa 3 liceum)

Grupa A

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **A**

4. (4 pkt) **1–B, 2–A, 3–C, 4–D** — po 1 pkt za parę

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Brak armii, brak USA, jednomyślność. Mandżuria, Etiopia, Nadrenia.
Punktacja: Słabości(1)+porażki(1).

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wielki Kryzys wybuchł krachem giełdowym na Wall Street („czarny czwartek", 24 października 1929). Jego główne przyczyny to: nadprodukcja przemysłowa i rolna w USA, masowa spekulacja giełdowa na kredyt, słabość i brak regulacji systemu bankowego. Kryzys błyskawicznie przelał się na Europę przez kanały kredytowe i handlowe. Skutki gospodarcze: w Niemczech bezrobocie przekroczyło 6 mln (30% siły roboczej), produkcja przemysłowa spadła o 40%, fale bankructw banków sparaliżowały gospodarkę. Skutki polityczne były dramatyczne: kryzys podważył zaufanie do demokracji liberalnej i przyspieszył wzrost ruchów totalitarnych — w Niemczech umożliwił dojście Adolfa Hitlera do władzy w 1933 roku, wzmocnił faszyzm w Italii, Austrii i Hiszpanii.
Punktacja: Kryterium 1: Wskazanie przyczyn kryzysu (spekulacja giełdowa, nadprodukcja, krach Wall Street w październiku 1929, słabość systemu bankowego) (1 pkt). Kryterium 2: Skutki gospodarcze dla Europy (bezrobocie, bankructwa, recesja, deflacja) (1 pkt). Kryterium 3: Skutki polityczne (wzrost ruchów radykalnych — faszyzm, nazizm, dojście Hitlera do władzy) (1 pkt). Łącznie 3 pkt.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Nowy Ład był programem interwencji państwa w gospodarkę po krachu 1929 r. Obejmował roboty publiczne dające pracę bezrobotnym, regulację systemu bankowego i rolnictwa oraz zalążki ubezpieczeń społecznych. Miał ograniczyć bezrobocie i odbudować zaufanie do gospodarki.
Punktacja: 1 pkt – wskazanie kontekstu: wielki kryzys, bezrobocie; 1 pkt – interwencjonizm państwa (roboty publiczne); 1 pkt – reformy: ubezpieczenia społeczne, regulacja bankowości lub rolnictwa.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: ZSRS: komunizm, Gułag. Rzesza: nazizm, SS. Wspólne: kult jednostki.
Punktacja: Ideologia(1)+terror(1)+pol.zagr.(1).

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Postanowienia: utrata ok. 13% terytorium Niemiec, armia do 100 tys., reparacje, klauzula winy (art. 231). Słabości: brak egzekucji, nieobecność USA, poniżenie Niemiec. Konsekwencje: rewanżyzm, dojście Hitlera do władzy.
Punktacja: Postanowienia (1 pkt) + słabości (1 pkt) + konsekwencje (1 pkt). Razem 3 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **D, E**

3. (1 pkt) **C**

4. (4 pkt) **1–A, 2–C, 3–B, 4–D** — po 1 pkt za parę

5. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Skamander, Awangarda, Witkacy, Schulz. Wielokulturowość Wilna, Lwowa.
Punktacja: Osiągnięcia(1)+kontekst(1).

6. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wielka Brytania i Francja zgodziły się na oddanie Niemcom Sudetów, licząc, że uda się zachować pokój. Nie zaprosiły Czechosłowacji do rokowań. Ustępstwo nie zatrzymało Hitlera, który w 1939 r. zajął resztę Czech.
Punktacja: 1 pkt – opis postanowień: oddanie Niemcom Sudetów; 1 pkt – ustępstwa Wielkiej Brytanii i Francji kosztem Czechosłowacji bez jej udziału; 1 pkt – skutek: brak powstrzymania agresji, zajęcie reszty Czech w 1939 roku.

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wielki Kryzys rozpoczął się w październiku 1929 r. krachem na giełdzie nowojorskiej, poprzedzonym okresem nadmiernej spekulacji giełdowej i nadprodukcji w gospodarce amerykańskiej. Ze względu na silne powiązania gospodarek światowych z gospodarką USA, kryzys szybko rozprzestrzenił się na inne kraje, w tym europejskie. Jego skutkiem było masowe bezrobocie, fala bankructw banków i przedsiębiorstw oraz gwałtowny spadek produkcji przemysłowej. Trudna sytuacja gospodarcza sprzyjała radykalizacji nastrojów politycznych i wzrostowi poparcia dla ruchów skrajnych, co w Niemczech przyczyniło się do dojścia Adolfa Hitlera do władzy w 1933 r.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Appeasement polegał na ustępstwach Wielkiej Brytanii i Francji wobec żądań terytorialnych Hitlera, licząc na zachowanie pokoju. Przejawami były akceptacja remilitaryzacji Nadrenii (1936), Anschlussu Austrii (marzec 1938) oraz układu monachijskiego (wrzesień 1938), oddającego Niemcom Kraj Sudecki bez udziału Czechosłowacji. Mocarstwa kierowały się traumą I wojny światowej i błędnym przekonaniem, że ustępstwa zaspokoją ambicje Hitlera. W efekcie III Rzesza umocniła swoją pozycję militarną i terytorialną, co ułatwiło jej agresję na Polskę we wrześniu 1939 r. i wybuch II wojny światowej.
Punktacja: Zdający wskazuje co najmniej dwa przejawy appeasementu, np. remilitaryzacja Nadrenii 1936, Anschluss Austrii 1938, układ monachijski 1938 (1 pkt) + wyjaśnia motywy mocarstw zachodnich, np. obawa przed wojną, trauma I wojny światowej (1 pkt) + ocenia skutki, np. umocnienie Hitlera, ośmielenie do agresji na Polskę 1939 (1 pkt). Maks. 3 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ideologia: ZSRS — komunizm oparty na marksizmie-leninizmie, walka klas, kolektywizacja; III Rzesza — nazizm oparty na rasizmie, antysemityzmie, koncepcji Lebensraum. Aparat terroru: ZSRS — NKWD, Gułag, czystki stalinowskie (w tym operacja polska 1937–38); III Rzesza — Gestapo, SS, obozy koncentracyjne, Noc Kryształowa. Polityka zagraniczna: ZSRS — eksport rewolucji, Komintern, pakt z Niemcami (1939); III Rzesza — łamanie traktatu wersalskiego, Anschluss Austrii, rozbiór Czechosłowacji, agresja na Polskę.
Punktacja: Ideologia (1 pkt) + aparat terroru (1 pkt) + polityka zagraniczna (1 pkt). Razem 3 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/historia/swiat-miedzywojenny**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.